

Risti Hooldekodu
hooldekodud@laanenigula.ee
Eha tn 2
Risti alevik, Lääne-Nigula vald, 90901

04.01.2024 nr 5.1-3/35618-2

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seadus (edaspidi: SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse vastavust SHSis ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele Risti Hooldekodue hallatavas hoolekandeesutuses Risti Hooldekodu, registrikood 75012251, Eha tn 2, Risti alevik, Lääne-Nigula vald ning teenuseosutaja majandustegevuse nõuetele vastavust.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Eha tn 2, Risti alevik, Lääne-Nigula vald
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 21.09.2023
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talitluse peaspetsialistid Kadri Plato ja Tõnis Palgi (järelevalve juht).
- 1.6. Järelevalves kasutatud meetodid: paikvaatlus, vestlused töötajate, klientide ja nende lähedastega, dokumentide vaatlus ja analüüs ning e-kirjavahetus.
- 1.7. Teenuseosutaja poolt osales järelevalvetoimingutes Elle Ljubomirov.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et Hooldekodu ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. SHS § 21 lg 2, mis sätestab, et teenuseosutaja koostab koostöös teenuse saajaga või juhul, kui teenuse saaja pole kontaktne, teenuse rahastajaga 30 päeva jooksul teenuse osutamise alustamisest arvates isikule hooldusplaani.

Klientide hooldusplaani on koostatud hiljem kui 30 päeva teenuse osutamise algusest. Puudub märge teenuse saaja või teenuse rahastaja kaasamise kohta hooldusplaani koostamisel.

2.2. SHS § 21 lg 4, mis sätestab, et hooldusplan peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärki, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenuseosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta.

Hooldusplaanides on hooldusteenuse osutamise eesmärgid ja tegevused eesmärkide saavutamiseks üldsõnalised. Teenuseosutaja hinnang tegevuste elluviimise kohta puudub.

2.3. SHS § 22 lg 3, mille kohaselt hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja. Abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja.

05.08.2023 olid 24-tunnises abihooldustöötajad V.V. ja I.S., ilma kvalifitseeritud hooldustöötaja juhendamiseta; 04.10.2023 kella 16.00 kuni 05.10.2023 kella 08.00ni olid vahetuses koos abihooldajad M.P. ja I.S. ilma kvalifitseeritud hooldustöötaja juhendamiseta.

2.4. SoMm nr 36 § 2 lg 3, mille kohaselt tuleb hooldustoimingute tegemisel tagada teenusesaajale privaatsus.

Hooldekodus ei kasutata isikuhooldustoimingute (sh tualetitoimingud) teostamise ajal sirme või vahetekardinaid või muid eraldatust võimaldavaid vahendeid.

2.5. SoMm nr 36 § 2 lg 5 p 8, mille kohaselt teenusesaajat abistatakse ja juhendatakse pesemisel, sealhulgas üle keha pesemisel vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui üks kord nädalas.

Teenusesaajate üle keha pesemine on toimunud 14-päevase intervalliga.

Arvestades, et Risti Hooldekodu on kõrvaldanud või lähiajal kõrvaldamas järelevalves tuvastatud rikkumisi, ei pea Sotsiaalkindlustusamet otstarbekaks ettekirjutuse tegemist. Järelkontroll Risti Hooldekodus toimub peale 30.04.2024.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Üldandmed

Hooldekodule on 23.12.2019 väljastatud väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutamiseks tegevusluba nr SÜH000134. Teenust osutatakse maksimaalselt 25 kliendile aadressil Eha tn 2, Risti alevik, Lääne-Nigula vald (tegevuskoht 1) ja maksimaalselt 11 kliendile aadressil Eha tn 2/1, Risti alevik, Lääne-Nigula vald (tegevuskoht 2).

Risti Hooldekodu maksimaalne klientide arv kahe tegevuskoha peale kokku on 36. Hoolduskoha maksumus on kehtestatud Lääne-Nigula Vallavalitsuse 27.12. 2022 korraldusega nr 2-3/22-609 ja alates 01.02.2023 on see 1000 eurot. Põetuskoha maksumus on 1075 eurot kuus. Alates 1. juulist 2023 on hoolduspersonali kuluks Risti hooldekodus arvestatud 575 eurot kliendi kohta (<https://www.laanenigula.ee/hoolekandetasutused>).

Hooldekodu tegutseb ühekorruselises hoones. Kohtade arvu suurendamiseks on hoonele juurde ehitatud mooduli osa. Hooldekodu asukoht on iseseisvalt liikuvate elanike jaoks soodne, kauplus asub selle vahetus läheduses. Hooldekodu ligipääsetavus on hea, sissepääsu juurde on ehitatud kaldtee.

Teenusele ei võeta dementsusega kliente, kes on võimelised ise liikuma ja selle tõttu vajavad pidevat järelevalvet (hooldekodul puudub aiaga piiratud jalutamisalad). Teenusele ei võeta ka suure hooldusvajadusega kliente (nt sondi abil toidetavaid isikud).

3.2. SHS ja SoMm nr 36 sätestatud nõuete täitmine

3.2.1. Hooldusplaan

Hooldusplaanid on vormistatud MS Exceli töölehenähtel. Need on kliendi hooldusvajaduse hinnangulehed, millele on lisatud hooldusteenuse osutamise eesmärk, tegevused ja kokkuvõte.

Taasesitatava kujul puuduvad märked kliendi või tema lähedase hooldusplaani koostamise protsessi kaasamise kohta.

Klientide lähedased on vastanud, et neid ei ole hooldusplaani koostamisse kaasatud või nad ei ole hooldusplaani olemasolust teadlikud. Küll aga on märkinud ühe KOV esindaja, et hooldusplaani koostamisel ollakse kaasatud ning saadakse avaldada oma arvamust. Tõdeti, et teenusele suunamise järgselt on kontakt kliendiga vähene.

Hooldustöötjad annavad hooldusplaani koostavale vanemhooldajale infot klientide kohta. Vanemhooldaja sõnul küsib ka juhataja lähedastelt infot, mis edastatakse tervishoiutöötjale ning seejärel klienti jälgitakse paar nädalat ning vormistatakse elektrooniline hinnanguleht. Tähtaja saabudes vaadatakse dokument üle ning tehakse sellesse vajadusel muudatusi. Hooldekodu juhataja selgitas, et hoolduspaanid koostatakse reeglina kevadel ja sügisel. Hinnang eesmärgi saavutamise kohta lisatakse olemasoleva hinnangu järele.

Juhatajaga läbiviidud vestlusest jäi kõlama jäi mure, et kliendi halveneva tervises seisundi ja järjest suureneva hooldusvajaduse tõttu on ajakohaseid eesmärke keeruline püstitada ja tegevusi kavandada.

Hinnangu kujundamiseks vaadeldi kahe kliendi hooldusplaani:

1) klient E.P. on saanud Hooldekodusse 01.12.2022 ning tema hinnanguleht – hooldusplaani on koostatud 31.03.2023. See on rohkem kui 30 päeva jooksul. Isikule püstitatud eesmärk on sõnastatud viisil „aidata iseseisvate toimingutega pikemalt hakkama saada“, kuid ei ole fikseeritud, milliste toimingutega täpsemalt peaks teenusekasutaja võimalikult iseseisvalt hakkama saama ning kuidas peaks ta olema hooldustöötajate poolt toetatud.

2) klient P.P. hooldusvajaduse hindamisleht on kuupäevaga 31.03.2023, hooldekodusse saabumise kuupäevaks on märgitud 23.11.2022. Seega on elektrooniline dokument koostatud rohkem kui 30 päeva möödudes alates isiku saabumisest. Vaadeldavas hooldusplaanis on eesmärgiks „aktiveerida klienti rohkem ratastooliga liikuma“. Täpsustamata on spetsiifilised tegevused, milles klient kõige enam tähelepanu ja hoolt vajab, sest abivajadust on määratletud üldistatult „vajab igapäevaste toimingutega abi“.

3.2.2. Hooldus- ja abihoidustöötajate töö aeg

Hooldekodu töö on korraldatud 24-tunniste vahetustega. Ööpäevaringselt on reeglina tööl kaks hooldustöötajat. Hooldekodu juhtaja poolt on 30.09.2023 esitatud koopia tööajagraafikust (august, september, oktoober). Dokumentidest nähtub, et esinenud on üksikuid olukordi, kus vahetuses töötab kaks abihoidustöötajat ilma kvalifitseeritud hooldustöötaja juhendamiset.

- 05.08.2023 olid 24-tunnises vahetuses abihoidustöötajad V.V. ja I.S., ilma kvalifitseeritud hooldustöötaja juhendamiset;
- 04.10.2023 kella 16.00 kuni 05.10.2023 kell 08.00ni olid vahetuses abihoidajad M.P. ja I.S. ilma kvalifitseeritud hooldustöötaja juhendamiset.

3.2.3. Teenusesaaja privaatsus

Hooldekodu toad on avarad ja sarnanevad haiglapalatile. Voodite juures on öökapid, millele saavad kliendid asetada isiklike asju. Isiklike asju on elanikel vähe, sest nende hoiustamise kohti ei ole piisavalt. Toataimedeks on üldjuhul väiksemat sorti potililled. Elanikele püsivalt privaatsust loovaid lahendusi näha ei ole. Seda ka suuremates tubades, kuhu on majutatud rohkem kui kaks teenusesaajat.

Privaatsust nõudvate isikuhooldustoimingute teostamiseks on hooldustöötajal võimalus kasutada koridoris hoiustatavat kaasaskantavat sirmi. Töötajate sõnul kasutatakse sirmi väga harva. Klientidega läbiviidud vestlustest jäi kõlama vastus, et hooldustoimingutel sirme ei kasutata. Klientid normaliseerivad privaatsuse puudumist. Üks Hooldekodu elanik rääkis, et toakaaslase poole saab pöörata selja juhul kui see tualetitoiminguid sooritab - „naised ju omavahel“. Privaatset

ruumi nõudva isikuhooldustoimingu läbiviimiseks võivad ka hooldustöötaja paluda liikumisvõimelisel toakaaslasel ruumist lahkuda.

Hooldekodu elanikud saavad külalistega häirimatult vestelda oma toas, juhul kui toakaaslasel on võimalik ruumist lahkuda. Töötajate sõnul saavad kliendid lähedastega kohtuda fuajees, hoone mooduliosas olevas puhkealal või õues, kus on istepinkidega varjualune.

3.2.4. Suhtlemine teenusesaajate lähedastega

Kõik töötjad märkisid vestlustes, et töös tuleb ette suhtlust teenusesaajate lähedastega. Rohkem on suhtlust kliendi teenusele tuleku või sealt lahkumise faasis. Kliendi teenusele tuleku ajal püüab vanemhooldaja saada lähedastelt ka infot, kuidas toimida kliendi surma korral. Hooldekodu juhataja teavitab teenusesaaja lähedasi teenuse osutamisel ette tulnud probleemidest, ka kliendi tervises seisundi olulisest muutumisest või surmast. Ka lähedased võtavad reeglina ühendust Hooldekodu juhatajaga, kui on pretensioone teenuse osutamise suhtes. Lähedaste poolt on märgitud vastustes, et ollakse pöördunud juhataja poole seoses ühe hooldaja ebakohase suhtlemisstiiliga, mille tulemusena olevat ka hooldustöötaja käitumine paranenud. Postkast ettepanekute tegemiseks on nähtaval kohal Hooldekodu fuajees, kuid selle kaudu tagasisidet ei tule. Lähedased on kasutanud võimalust saata juhatajale e-kiri. Teenusesaaja lähedased märkisid vastustes, et tagasiside küsitlusi Hooldekodu korraldanud ei ole.

3.2.5. Isikuhooldustoimingud

Hooldekodu hoonel on kaks osa: „vana maja“ ja „moodul“. Hoolealused on majutatud 1-4 kohalistesse tubadesse. Hoone vanas osas on üks 24m² tuba, kus elab neli meesterahvast; 3-kohalisi tubasid on kaks, nendesse on majutatud naisterahvad. Paikvaatluse päeval (21.09.2023) oli Hooldekodus kokku 36 klienti; suurema hooldusvajadusega kliendid on majutatud Hooldekodu mooduli osasse. Töötajate sõnul on kahele lamavale kliendile väljastatud kutsunginupud, millega nad saavad abivajadusest hooldustöötajale teada anda. Ülejäänud klientidel kutsunginupu kasutamise võimalust ei ole. Kõigil klientidel on funktsionaalvoodid, mis teeb hooldustoimingute tegemise lihtsamaks.

Töötajagraafiku järgi on korraga majas kaks 24h vahetuses töötavat hooldustöötajat. Hooldatavate klientide koormus on 18 inimest töötaja kohta. Intervjueeritud töötajad hindasid töökoormust suureks. Klientide kohta käiv oluline info kirjutatakse kaustikusse. Sissekanded on informatiivsed ja piisava detailsusega.

Ühe paikvaatluse käigus intervjueeritud hooldustöötaja sõnul vajab pidevat abi söömisel ja joomisel neli klienti. Veepudelid on klientide juures ja vedeliku tarbimise võimalust pakutakse ringkäikude käigus. Hooldekodu elanikest kaks vajab abi kehaasendi muutmisel, et vältida lamatiste teket. Hooldustöötajal on teada kliendid, kellel hambaproteesid tuleb õhtuti suust eemaldada, hooldada ja hommikul abistada nende paigaldamisel.

Graafik, mille järgi toimub klientide pesemine, asub hooldajate toa stendil. Selle kohaselt peaks igal nädalapäeval toimuma 5-6 kliendi üle keha pesemine. Ühe hooldustöötaja sõnul toimub ühel päeval nädalas pesupäev ja siis pestakse viis inimest korraga. Hooldekodu elanike toimunud pesukordi taasesitaval kujul fikseeritud ei ole. Hooldekodu juhataja sõnul saavad hoolealused üle keha pesemist 14-päevase intervalliga, mis on harvem kui SoMm nr 36 § 2 lg 5 p 8 sätestatud.

3.2.6. Tervises seisundiga seotud toimingud

Hooldekodu töötajate nimekirjas on meditsiiniõde, kes töötab Hooldekodus kahel päeval nädalas. Tal on valmisolek õendusabi teenust osutada vajaduse tekkides ka teistel päevadel.

Meditsiiniõe ülesandeks on jälgida patsientide vererõhku, veresuhkrut, teostada sidumisi. Iga kliendi juures käib ta vähemalt ühe korra kuus. Meditsiiniõe jaotab ravimid ning annab hooldajatele juhised tervises seisundiga seotud toimingute teostamiseks. Hooldajate toas on tahvel, kuhu meditsiiniõe kirjutab nimekirja klientidest, kelle tervises seisundiga seotud toiminguid hooldajatel teha tuleb.

Kirja pannakse toimingud lamatiste ennetamiseks ning näidustatud ravimid. Liikumata patsientide vedelikutarbimist ilma meditsiiniõe korralduseta hooldustöötajate poolt ei dokumenteerita. Lamatiste ennetamiseks kasutatakse spetsiaalset madratsit, iga 2-3 tunni tagant toimub kehaasendi muutmine. Kehaasendi muutmise toimumist kirjalikult taasesitataval kujul ei fikseerita. Meditsiiniõe sõnul oskavad hooldajad hinnata eluohtlikke olukordi ja saavad alati temaga ühendust võtta nõu saamiseks. Hooldustöötajatel on olemas teadmine, millistel juhtudel kutsuda kiirabi. Tervise seisundi muutumise tõttu võidakse hooldekodu elanik ümber paigutada ühekohalisse tuppa. Paikvaatluse päeval oli ühekohalisse tuppa paigutatud valudes olev meesterahvas.

Perearsti vastuvõtt Hooldekodus on harvad. Vajaduse korral transporditakse klient perearstikeskuses toimuvale vastuvõtule. Hooldekodu elaniku tervise seisundi muutumine ja terviseprobleemid dokumenteeritakse meditsiiniõe poolt elektrooniliselt ning konsulteeritakse perearstiga. Meditsiiniõe sõnul võiksid tema kasutuses olevas ruumis olla paremad võimalused ravimite hoiustamiseks.

3.2.7. Füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud

Hooldekodus töötab osalise koormusega tegevusjuhendaja, kelle ülesanne on viia läbi aktiivsuse toetamisega seotud tegevusi. Klientidele meelepärasteks tegevusteks on laulutunnid, ilusa ilma korral õues käimine, toolivõimlemine. Loetakse ette raamatuid. Igapäevane klientide aktiivsuse toetamine on vanemhooldaja ülesanne.

Juhataja sõnul on klientide aktiivsuse toetamise eelduseks kolme hooldustöötaja olemasolu päevasel ajal. Püütakse pakkuda rohkem tähelepanu ja aktiveerivaid tegevusi insuldist taastuvatele klientidele. Ühe teenusekasutaja lähedase hinnangul võiksid eluruumid olla hubasemad ning senisest rohkem arvestada elaniku isikupäraga. Hooldekodus eelistatakse olukorda, kus elanikud vaatavad TVd ühises toas.

3.3. Majandustegevusnõuete täitmine

Järelevalvemenetluse algatamisel (15.09.2023) kontrolliti Hooldekodu töötajate andmeid majandustegevuse registris ning võrreldi neid töötamise registrisse (TÖR) sisestatud andmetega. Tegevusloal avaldatud töötajate nimekirjast nähtub, et vahetult üldhooldusteenust osutab üheksa töötajat. Teiste seas on üldhooldusteenuse osutajana märgitud meditsiiniõde (K.S.), kelle nimi järelevalve käigus vaadeldud tööajagraafikutes ei esine.

MTRis on märkusena toodud, et moodulmaja ja vana maja on omavahel ühendatud üheks terviklikuks hooneks. Vahetuses olevad hooldustöötajad täidavad tööülesandeid mõlemas hoone osas. 15.09.2023 seisuga oli seitsmest tegevuskoha nr 1 töötajast neli märgitud töötama ka tegevuskohas nr 2.

Andmete analüüsi tulemusest nähtub, et abihoolustöötaja I. S. andmeid ei sisestatud MTRi tema töölepingu vormistamisel (TL algus 01.04.2023). Samuti ei avaldatud kahe abihoolustöötaja andmeid MTRis nendega käsunduslepingu sõlmimisel. E.V.-ga sõlmiti käsundusleping 01.06.2023 tähtajaga kuni 31.12.2023 ja M.P.-ga sõlmiti käsundusleping 02.01.2023 tähtajaga kuni 31.12.2023. Nimetatud puudused langesid ära (I.S. tööleping lõpetati 19.10.2023) või kõrvaldati järelevalvemenetluse ajal – kahe abihoolidaja andmed kanti MTR-i 18.12.2023.

Töötaja V. V. oli seisuga 15.09.2023 märgitud MTRis abihoolustöötajaks. Isikule on 29.08.2023 omistatud hooldustöötaja kutse (tase 3). Muudatus on MTRis on algatatud 27.11.2023 so hiljem kui MSÜS § 30 lõike 2 sätestatud.

Hoolustöötaja H. M.-J., kellega sõlmiti käsundusleping alates 02.01.2023, kuid andmed on MTRis avaldati 22.03.2023, mis on hiljem kui MSÜS § 30 lõikes 2 sätestatud tähtaeg. Seejuures H. M.-J. kehtiva käsunduslepingu andmed TÖR-is puuduvad. Maksukorralduse seaduse § 25² lõikest tuleneb kohustus teha TÖRis registrikanne hiljemalt tööd tegeva isiku tööle asumise hetkeks.

IV. Tähelepanekud ja soovitused

4.1. Rahandusministeeriumi 2023. aasta juunis koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel peaks Risti Hooldekodus hoolduspersonali kulu ühe teenusesaaja kohta kuus olema 564 eurot. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötasud. Arvestuse aluseks on Hooldekodu poolt 15.09.2023 seisuga MTR-is avaldatud hooldustöötajate nimekiri.

4.2. Suurendada päevasel töötavate hooldustöötajate arvu, et isikuhooldustoimingute ja terviseseseisundiga seotud toimingute kõrval suurendada ka füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud tegevuste osakaalu.

4.3. Kaaluda kutsungisüsteemi rajamist Hooldekodusse, et tagada kõigile teenusesaajatele abikutsumise võimalus.

4.4. Kaaluda teenusekasutajatele piiratud jalutusaia loomise võimalust, mis võimaldaks soovi korral rohkem aega veeta vabas õhus ka teenusekasutajatele, kelle järelevalve vajadus on suurem.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Palgi
järelevalve peaspetsialist